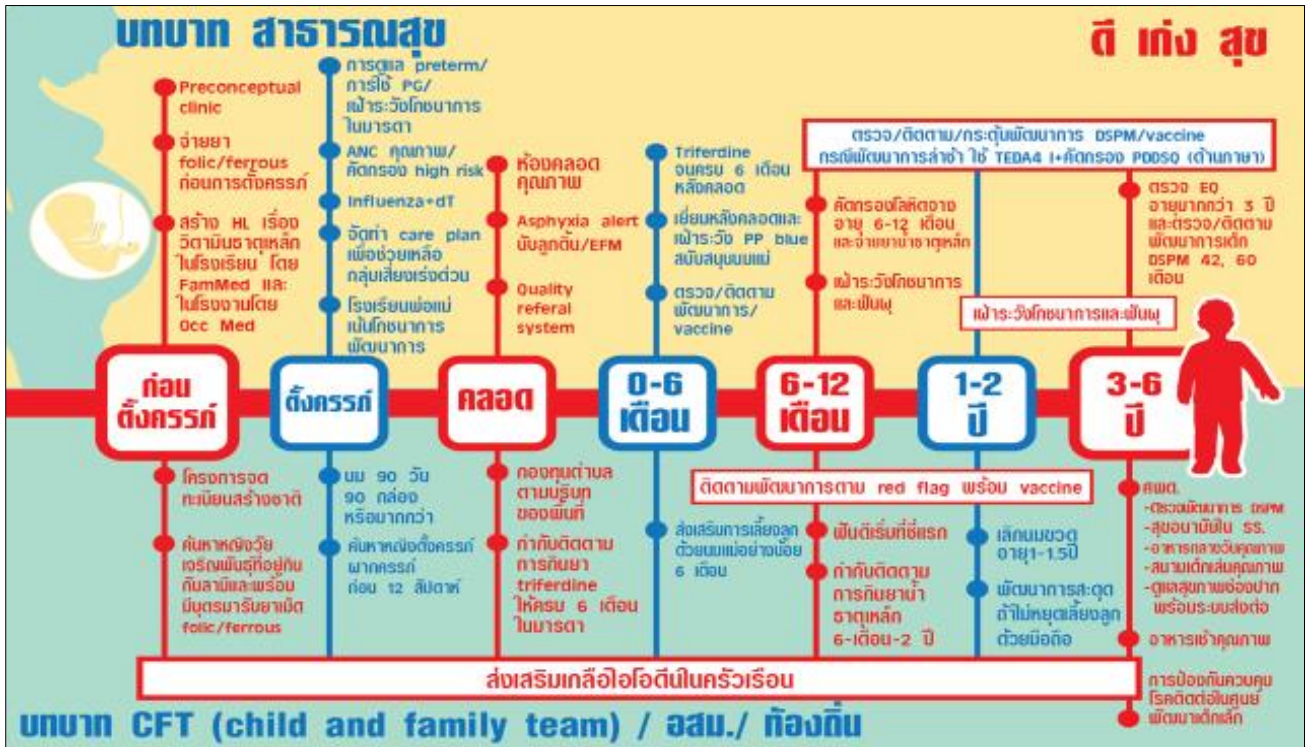

มาตรการด้านอนามัยแม่และเด็ก เขตสุขภาพที่ 9 ปีงบประมาณ 2564

การถ่ายทอดนโยบายและมาตรการขับเคลื่อนงาน

มาตรการ 6 เดือนแรก ดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิดโครงการมหัศจรรย์ 1,000 วัน PLUS โดยมีมาตรการที่เป็นประเด็น GAP และประเด็นสำคัญเพื่อการพัฒนา ดังนี้

1. การป้องกัน คัดกรองความเสี่ยง ดูแลและรักษา หญิงวัยเจริญพันธุ์และหญิงตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยง (Pre-conceptual Clinic)

หลักการ ปี 2563 เขตสุขภาพที่ 9 MMR = 22.2 ซึ่งเกินเกณฑ์ และพบว่า MMR ย้อนหลัง 5 ปี 2559-2563 พบ Indirect cause เป็นปัญหาของเขต เขตสุขภาพโดยสาธารณสุขนิเทศก์ร่วมกับศูนย์อนามัยที่ 9 และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 4 จังหวัดจึงได้กำหนดมาตรการให้จัดตั้ง " Pre-conceptual Clinic" ในโรงพยาบาลระดับ M1 ขึ้นไป เพื่อป้องกัน คัดกรองความเสี่ยง ดูแลและรักษา หญิงวัยเจริญพันธุ์และหญิงตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยง

2. การปฏิบัติเพื่อลูกเกิดรอด แม่ปลอดภัย Go to Zero MMR เขตนครชัยบุรินทร์

หลักการ งานด้านอนามัยแม่และเด็ก จำเป็นต้องมีการ ส่งเสริม สนับสนุน ดำเนินงานและแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง และการมีคู่มือในการดำเนินงานร่วมกันทั้งเขตสุขภาพจึงมีความจำเป็น จึงได้มีการจัดคู่มือ "แนวทางการปฏิบัติเพื่อลูกเกิดรอด แม่ปลอดภัย Go to Zero MMR เขตนครชัยบุรินทร์" เพื่อการดูแลหญิงตั้งครรภ์ หญิงคลอด หญิงหลังคลอด ทารกแรกเกิด ตามมาตรฐาน

3. พัฒนาศักยภาพบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านอนามัยแม่และเด็ก
หลักการ ผู้ปฏิบัติงานด้านอนามัยแม่และเด็ก จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพตามมาตรฐานอนามัยแม่และเด็กอย่างต่อเนื่อง เขตสุขภาพร่วมกับทุกศูนย์วิชาการจึงอนุมัติงบประมาณจำนวน 330,000 บาท เพื่อพัฒนาศักยภาพด้าน การจัดการความเสี่ยงในหญิงตั้งครรภ์ / การดูแลการคลอด และสูติศาสตร์วิกฤต / นมแม่/ พัฒนาการเด็ก/ IQ EQ / การดูแลสุขภาพช่องปาก / โภชนาการใน มารดาและเด็กปฐมวัย/กิน กอด เล่น เล่า
4. การสนับสนุนและส่งเสริมขององค์กรชุมชนและภาคีเครือข่ายพันธมิตร ในเขตสุขภาพที่ ๙ ทั้ง หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน
หลักการ การดำเนินงานด้านอนามัยแม่และเด็ก โดยการมีส่วนร่วมสนับสนุนส่งเสริมขององค์กรชุมชน และภาคีเครือข่ายพันธมิตร ในเขตสุขภาพที่ 9 ทั้งหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขตสุขภาพที่ 9 จะทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จได้ดี ขึ้น เช่น การสนับสนุนงบประมาณ PPA QOF กองทุนตำบล นม 90 วัน 90 กล่อง เงินช่วยเหลือ 600 บาท การช่วยเหลือด้านโภชนาการเด็กในชุมชนโดยคนในชุมชน สนับสนุนอาหารเข้าใน สพด.
5. ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการมหัศจรรย์ 1,000 วัน PLUS เขตสุขภาพที่ 9
หลักการ ความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในระยะ 1,000 วันแรกของชีวิต ด้วยการบูรณาการกับ 4 กระทรวงหลักในพื้นที่ จึงขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการมหัศจรรย์ 1,000 วัน PLUS เขตสุขภาพที่ 9 เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เด็กไทยแข็งแรง เก่งดี มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และลดความเหลื่อมล้ำในชุมชน โดยแบ่งเป็นการพัฒนา 7 ระยะ ทั้งบทบาทสาธารณสุขและบทบาทของชุมชน เครือข่าย CFT(1. ก่อนการตั้งครรภ์ 2. ระยะตั้งครรภ์ 3.ระยะคลอด 4.เด็กอายุ 0-6 เดือน 5.เด็กอายุ 6-12 เดือน 6.เด็ก 1-2 ปี 7.ระยะ 3-6 ปี
6. สร้าง Health Literacy แก่หญิงตั้งครรภ์ หญิงให้นมบุตร ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยและผู้นำชุมชน
หลักการ การสร้างความรอบรู้แก่ผู้รับบริการ ครอบครัวและชุมชน จะทำให้ประชาชนมีศักยภาพในการเข้าถึง เข้าใจ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม นำไปสู่การดูแลที่ยั่งยืน มาตรการการดำเนินงานได้แก่ การสร้าง HL เรื่องไอโอดีนในหญิงตั้งครรภ์ / HL นมแม่ในโรงงาน/ HL เรื่องการใช้คู่มือ DSPM แก่ผู้ดูแลเด็กและชุมชน
7. ขับเคลื่อนแนวทางและพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลและเด็กในประเด็น พัฒนาการ โภชนาการ ทันทสุขภาพ กินกอดเล่นเล่า ในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ร่วมกับภาคีเครือข่าย
หลักการ การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความรู้ ความชำนาญในด้าน พัฒนาการ โภชนาการ ทันทสุขภาพ กินกอดเล่นเล่า จะส่งผลให้เด็กปฐมวัยได้รับการดูแลตามมาตรฐาน
8. พัฒนาระบบข้อมูล ระบบเฝ้าระวัง และระบบกำกับติดตามของเครือข่ายสุขภาพอนามัยแม่และเด็ก ในทุกระดับ
หลักการ การพัฒนาข้อมูลด้านอนามัยแม่และเด็ก ไม่ว่าจะเป็น ระบบเฝ้าระวัง ระบบการบันทึก ส่งออก ระบบกำกับติดตามจะทำให้สามารถดูการเปลี่ยนแปลง แนวโน้ม นำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนา ระบบการบริการสาธารณสุขด้านอนามัยแม่และเด็ก

9. **ขับเคลื่อนการรณรงค์สร้างกระแสทางสังคมและการสื่อสารเชิงนโยบายด้านอนามัยแม่และเด็ก**
หลักการ การส่งเสริมสุขภาพและการบริการด้านอนามัยแม่และเด็กตามมาตรฐาน องค์ประกอบสำคัญหนึ่งคือการรณรงค์สร้างกระแสทางสังคม โดยการพัฒนาการดำเนินงาน พัฒนาระบบบริการ และศักยภาพของบุคลากร ด้านอนามัยแม่และเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบข้อมูล ระบบการกำกับติดตาม และการเผยแพร่ข้อมูลของภาคีเครือข่ายในเขตสุขภาพ ดำเนินงานอย่างบูรณาการ
10. **มาตรการ การป้องกัน ควบคุม ติดตาม โดยมุ่งเน้นการดูแลตนเองของกลุ่มเป้าหมายในสถานการณ์ที่มีการระบาดของโรคโควิด -19 ในกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง**
หลักการ การมุ่งเน้นให้ประชาชนกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความรู้และทักษะในมาตรการ การป้องกัน ควบคุม ติดตามในสถานการณ์ที่มีการระบาดของโรคโควิด -19 โดยเน้นมาตรการ New Normal ในมาตรฐาน ANC LR PP ทารกแรกเกิด WCC สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

มาตรการ 6 เดือนหลัง (เพิ่มเติม)

11. ขับเคลื่อนการดำเนินงานอนามัยแม่และเด็กแบบวิถี New Normal

หลักการ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด19 ทำให้กลุ่มเป้าหมายอนามัยแม่และเด็กต้องมีการเปลี่ยนแปลงการเข้าถึงรับบริการ จำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนต้องมี Health Literacy และความรู้ เพื่อที่จะสามารถบริหารจัดการสุขภาพตัวเองได้ และการดำเนินงานผ่านภาคีเครือข่าย จำเป็นต้องมีการปรับปรุงแบบโดยผลการดำเนินงานยังเหมือนเดิม

12. การดำเนินงานสร้างมาตรฐานการดำเนินงาน Pre Conceptual Clinic เพื่อลดการตายมารดาจากสาเหตุ Indirect cause เขตสุขภาพที่ 9

หลักการ ปีงบประมาณ 2564 (ต.ค.63-เม.ย 64) เขตสุขภาพที่ 9 มีมารดาตายจำนวน 6 ราย MMR = 22.5 ซึ่งเกินเกณฑ์ เป็นปัญหาของเขต ร้อยละ 83.33 เขตสุขภาพโดยสาธารณสุขนิเทศก์ร่วมกับศูนย์อนามัยที่ 9 และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 4 จังหวัดจึงได้กำหนดมาตรการให้จัดตั้ง " Pre-conceptual Clinic" ในโรงพยาบาลระดับ Node สูติกรรม ขึ้นไป เพื่อป้องกัน คัดกรองความเสี่ยง ดูแลและรักษา หญิงวัยเจริญพันธุ์และหญิงตั้งครรภ์ที่มีความเสี่ยง โดยการสร้าง guideline กำหนดระดับความรุนแรงโรคและสร้างคู่มือ

13. การควบคุมและป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนตามพระราชดำริและแก้ไขปัญหาโภชนาการในหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย

หลักการ ความครอบคลุมการใช้เกลือเสริมไอโอดีนถ้วนหน้า (Universal Salt Iodization) ในเขตสุขภาพที่ 9 ยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และพบปัญหาอ้วน เตี้ย ในเด็ก และหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ในบางจังหวัด ดังนั้นควรดำเนินงานควบคุมและป้องกันโรคขาดสารไอโอดีน แก้ไขปัญหาภาวะโภชนาการในหญิงตั้งครรภ์และเด็กปฐมวัย ในเขตสุขภาพที่ 9 อย่างครอบคลุม ครอบคลุม ครบถ้วน จะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนทุกกลุ่มวัย

14. ขับเคลื่อนการรณรงค์สร้างกระแสทางสังคมและการสื่อสารเชิงนโยบายด้านอนามัยแม่และเด็ก

หลักการ การส่งเสริมสุขภาพและการบริการด้านอนามัยแม่และเด็กตามมาตรฐาน องค์ประกอบสำคัญหนึ่งคือการรณรงค์สร้างกระแสทางสังคม โดยการพัฒนาการดำเนินงาน พัฒนาระบบบริการ และศักยภาพของบุคลากร ด้านอนามัยแม่และเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบข้อมูล ระบบการกำกับติดตาม และการเผยแพร่ข้อมูลของภาคีเครือข่ายในเขตสุขภาพ ดำเนินงานอย่างบูรณาการ